

Miljødirektoratet

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

Finn Hauge

10.08.2023

Vindturbinanlegg Espoo – Skagerak Gamma - høringssvar fra BirdLife Norge avd. Vestfold

Vi takker for anledningen til å svare på denne høringen. BirdLife Norge avd. Vestfold mener planene om vindturbinanlegget bør skrinlegges.

Kunnskapsgrunnlag

Innledningsvis vil vi påpeke at denne type installasjoner, i det omfanget det her planlegges, ikke er planlagt underlagt tilstrekkelig konsekvensutredning så langt vi kan se og utfra de utfordringer vi mener er relevante. Det er planlagt konsekvensutredninger, men noen av de problemstillingene vi tar opp her er det vanskelig å hente gode data på, og relevant lignende kunnskap må da benyttes. Dette gjelder spesielt effekt av lysinnretninger på toppen av vindturbinene på trekkende spurvefugl, og hvilken effekt de har på trekkende, overvintrende og næringssøkende sjøfugler i Skagerak.

Når vindturbinene står der, har vi ikke noen mulighet til å kartlegge skadeomfanget da drepte/skadede fugler vil falle i sjøen og raskt bli borte i vannmassene! Etterundersøkelser er særdeles vanskelig, og temaet må problematiseres i planprogrammet.

Fugletrekk

Gjennom store datainnsamlinger de siste 50 år er det kjent at et stort fugletrekk går gjennom Skagerak og det planlagte vindturbinområdet. Noen fuglearter trekker om dagen og andre trekker om natten. Trost og mindre spurvefugler er for det meste «natttrekkere» og deres trekk i området vil både vår og høst påvirkes av vindkraftanlegget.

Ut fra både ringmerkingsdata og observasjoner fra fuglestasjoner i området, kan vi fastslå at et særdeles stort fugletrekk om høsten går ut fra Vestfold og Vestfoldskjærgården og direkte øst/sørøst mot Svenskekysten over Skagerak. Vindforhold avgjør noe av dette og et hovedtrekk kan skje over Skagerak mot Danmark. Vårtrekkende fugl kommer ofte rett sørfra over Skagerak eller fra øst / sørøst etter at de har passert over Danmark og over mot svenskekysten. Kystlinjen fra Østfold nedover svenskekysten, sammen med Skagen og både vestkysten og østkysten av Danmark er viktige ledelinjer for trekkende fugl. Fugl krysser Skagerak til og fra Danmark både direkte fra Norge og fra svenskekysten. Det gjør at den planlagte vindparken blir liggende nærmest midt i et knutepunkt for fugletrekk i regionen.

På dagtid og i lysningen om morgenen sees det ofte store flokker av gress som trekker inn/ut av Oslofjorden og med kurs som går rett over Skagerak. Eksempelvis trekker hoveddelen av Svalbardbestanden av kortnebbgås om våren fra overvintringsområder i Danmark og Tyskland over Skagerak og inn Oslofjorden før de passerer over Sør-Norge mot

hekkeområdene på Svalbard. Om høsten går trekket motsatt vei. Enkelte dager både vår og høst kan det passere mange tusen kortnebbgjess. Trekkkruten går altså rett gjennom det tiltenkte havvind-anlegget i Skagerak. I tillegg til kortnebbgås er ringgås en aktuell art i planområdet. Trekket går gjerne noe lengre vest, men store flokker (opptil 1000 fugler i flokken) trekker enkelte år inn i våre området. Ringgåsa er på vei til Svalbard.

Svalbardbestanden av ringgås er den minste separate bestanden av en trekkende gjess i verden, og dermed sårbar. Totalbestanden (Grønland, Svalbard, Russland) er i vekst etter en sterk tilbakegang siste 100 år, men utviklingen i svalbardbestanden er usikker. Den er rødlistet som nær truet (NT)¹.

Viktig i denne sammenheng er at flyvehøyden til gjess som krysser Skagerak kan være fra noen få meter over vannet og oppover til høyder like under skydekket. Vår erfaring er at de aller fleste trekker i en høyde på opptil et par hundre meter. En svært stor andel av trekkende gås vil derfor fly i akkurat den høyden rotorbladene fra vindturbinene vil være.

Ut fra kjent problemstilling rundt fyrlykter, og trekkende fugl som omkommer nattestid ved dem, anser vi det som en absolutt mulig stor negativ konsekvens med en vindpark med kraftig lys så langt til havs. Noe av det som gir særlig stor grunn til bekymring er at fugl i stor grad vil trekkes mot dem som et fastpunkt ute i åpen sjø. Da blir det veldig mange «lysfeller» på rad og rekke som dekker store deler av trekkrutene på bred front. Også for dagtrekkende fugl anser vi at faren er svært stor for negativ påvirkning. Det vil være så mange vindturbiner hvor hver og en har så stor rekkevidde at sannsynligheten for fugl å passere innenfor en avstand hvor de kan bli truffet er meget stor. Vindturbinene vil fremstå som en enorm barriere som skal passeres. Fra erfaringer med vindturbiner på land vet vi at fugl ikke er i stand til å se og beregne rotorhastighet og unngå å bli truffet.

Pelagiske sjøfugler

Det er også kjent at i sterk vind fra vest og sydvest blir mengder med sjøfugl presset inn i Skagerak. Når vinden løyer igjen kan det observeres store mengder med alkefugler, havhest, havsule, lirer, joer, måker og andefugler som er på vei ut av Skagerak igjen langs kysten av Vestfold og Telemark.

Mye alkefugl kan også overvintre i dette området. Den vanligste arten her er lomvi, og vi vet fra ringmerking og ikke minst fra rapporten om "Sjøfugl-ulykken i Ytre Oslofjord", (Magnar Norderhaug desember 1980) at majoriteten av de fuglene som den gangen ble skadet av olje kom fra britiske og tyske bestander. Siden alkefugler og andre næringssøkende havsfugler overvintre i dette havområdet og hvor majoriteten av disse fuglene antageligvis kommer fra de Britiske øyer og Tyskland så burde kanskje deres myndigheter også varsles om planene om dette vindkraftverket?

Noe som illustrerer at det er mye alkefugl i dette området er at det etter en sørvestlig kuling midt i januar 2022 ble det registrert over 1000 alkefugler på trekk sørover, jfr. Jomfruland Ornitologiske stasjon, drevet av BirdLife Norge avd. Telemark.

Båttrafikk

Det er også fare for kollisjoner mellom båt og vindturbiner, og negative konsekvenser av dette. Vi er derfor svært forundret over at man «beslaglegger» et så stort havområde til vindkraftverket når man vet hvor betydelig skipstrafikken er i dette området. Skipsleden i ytre delen av Oslofjorden og Skagerak er kjent som en av Norges mest trafikkerte skipsleder. I tillegg har norske myndigheter også klassifisert deler av dette havområdet som «farlige kystområder», jfr. kapittel 6: «Skip i sjøen» gjengitt i hefte «Skipsteknikk for styrmenn» av Universitetsforlaget 1992.

For BirdLife Norge avdeling Vestfold
Finn Hauge og Ragnar Syvertsen